

การพัฒนาศักยภาพโฮมสเตย์นครลำดวน อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ

สู่การรองรับการท่องเที่ยววิถีใหม่

พิมพิลา คงขาว

คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาศักยภาพของโฮมสเตย์นครลำดวน 2) ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์นครลำดวน และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์นครลำดวนสู่การรองรับการท่องเที่ยววิถีใหม่ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ 1) นักท่องเที่ยวจำนวน 187 คน 2) ตัวแทนจากภาครัฐ ภาคเอกชน และกลุ่มโฮมสเตย์นครลำดวน จำนวน 35 คน และ 3) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินศักยภาพโฮมสเตย์ 2) แบบสอบถาม และ 3) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า โฮมสเตย์นครลำดวนมีศักยภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.57) มีศักยภาพมากที่สุดด้านอาหารและโภชนาการ ($\bar{X} = 4.75$, S.D.= 0.43) ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.72$, S.D.= 0.45) และด้านอสังหาริมทรัพย์ของเจ้าของบ้านและสมาชิก ($\bar{X} = 4.66$, S.D.= 0.65) นอกจากนี้ยังพบว่า นักท่องเที่ยวของโฮมสเตย์นครลำดวนส่วนมากเป็นผู้เกษียณอายุราชการและเกษตรกรจากเครือข่ายโรงเรียนผู้สูงอายุ (54.01%) ใช้เวลาในการพำนักร้อยละ 2 วัน (42.25%) ใช้จ่ายระหว่างเดินทางท่องเที่ยววันน้อยกว่า 5,000 บาท (70.59%) วัตถุประสงค์ของการเดินทางเพื่อศึกษาดูงาน (40.18%) และเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น (20.53%) แหล่งข้อมูลในการตัดสินใจจากหน่วยงานภาครัฐ (50.42%) และสื่อสังคมออนไลน์และเว็บไซต์ (28.15%) แนวทางการพัฒนาศักยภาพโฮมสเตย์นครลำดวนสู่การรองรับการท่องเที่ยววิถีใหม่ ได้แก่ การจัดรายการนำเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์สร้างสรรค์ประสบการณ์หลากหลายรูปแบบให้นักท่องเที่ยว การนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ และการปรับปรุงและพัฒนาโฮมสเตย์ให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านสุขอนามัยเพื่อการท่องเที่ยว

คำสำคัญ: ศักยภาพโฮมสเตย์; รูปแบบการพัฒนาโฮมสเตย์; การท่องเที่ยววิถีใหม่

THE POTENTIALITY DEVELOPMENT OF NAKHON LAMDUAN HOMESTAY AT WANGHIN DISTRICT OF SISAKET PROVINCE IN THE NEW NORMAL TOURISM

Pimpila Kongkhaw

Faculty of Business Administration and Accounting, Sisaket Rajabhat University

Abstract

This research aimed to 1) assess the potentiality of Nakhon Lamduan Homestay, 2) study tourist behavior and needs regarding Nakhon Lamduan Homestay, and 3) suggest a guidelines for the developing of Nakhon Lamduan Homestay to support new normal tourism. The samples included 1) 187 tourists of Nakhon Lamduan Homestay, 2) 35 representatives from the public sector, private sector, and Nakhon Lamduan Homestay group, and 3) 17 key informants. The instruments used were 1) a homestay potential evaluation form, 2) a questionnaire and 3) a semi-structured interview form. Data were analyzed using descriptive statistics and content analysis. The findings revealed that Nakhon Lamduan Homestay had the highest overall potential ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.57), with the most potential in food and nutrition ($\bar{X}$ = 4.75, S.D. = 0.43), cultural aspects ($\bar{X}$ = 4.72, S.D. = 0.45), and the hospitable demeanor of the hosts and members ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.65). In addition to this, most tourists were retired persons and farmers, primarily from the network of elderly schools (54.01%). They typically stayed 2 days (42.25%). The spending during the trip was less than 5,000 baht (70.59%). The primary purposes of their trips were to observe (40.18%), and to learn about local culture (20.53%). They mainly used information from government agencies (50.42%), social media, and websites (28.15%). Model for developing the potentiality of Nakhon Lamduan Homestay to support the new normal of tourism were to make a tour program that includes creative activities to create a variety of experiences for tourists, to apply digital technology in sales promotion and public relations, and to improve homestays to meet hygiene standards for tourism.

Keywords: Homestay potentiality, Homestay development model, New normal tourism

บทนำ

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลกระทบร้ายแรงต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทำลายธุรกิจและเศรษฐกิจทั่วโลก ทำให้ภาคการท่องเที่ยวมีการเติบโตที่ชะงักงันตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2563 ส่งผลให้รายได้และโอกาสในการทำงานลดลง (Kıslı, Türkcan, & Yenilmez, 2023; Vourdoubas, 2023) รวมทั้งแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่ของโลก (Megatrend) ที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยก่อนการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ธุรกิจท่องเที่ยวและโรงแรมได้รับแรงขับเคลื่อนจากการขยายตัวของจำนวนชนชั้นกลาง การหาสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ และการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงสุขภาพ (Medaglia, Gardolinski, Reis, & Ignaszewski, 2021)

การท่องเที่ยววิถีใหม่ มีการปรับตัวหาวิธีการดำรงชีวิตแบบใหม่เพื่อให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อรวมถึงการพยายามค้นหาวิธีการรักษา การฟื้นฟูศักยภาพทางเศรษฐกิจได้นำไปสู่การพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ใหม่หรือเทคโนโลยีใหม่ที่เข้ามาช่วยในการดำเนินธุรกิจ (Guridno, & Guridno, 2020) และสำหรับการปรับตัวของผู้คนในสังคมจะเห็นได้ชัดจากพฤติกรรมที่เคยปฏิบัติจนเป็นกิจวัตรในเรื่องการแต่งกาย อาหาร สุขอนามัย การศึกษา ตลอดจนการสื่อสารและการทำธุรกิจ เปลี่ยนไปสู่สิ่งใหม่จนในที่สุดเมื่อระยะเวลาผ่านไปจะก่อให้เกิดความคุ้นชินจนเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปกติของคนในสังคม โดยมีแนวทางปฏิบัติสำหรับสถานประกอบการและนักท่องเที่ยวและให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ควบคุมกำกับดูแลควบคุมปริมาณนักท่องเที่ยว มีการเว้นระยะห่างทางสังคมที่เหมาะสม มีการคัดกรองและตรวจสอบไบโอไลน์ของนักท่องเที่ยว มีจุดให้บริการล้างมือพร้อมสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ จัดให้มีถังขยะสำหรับขยะติดเชื้อ เป็นต้น (Suwimol Chanthothai, Khewika Sukiam, & Nuchpravee Likitsarun, 2022)

ส่งผลให้พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยเปลี่ยนไปโดย 1) นักท่องเที่ยวจะมีการวางแผนล่วงหน้าก่อนการเดินทางมากขึ้น ค้นหาข้อมูลจากสื่อออนไลน์ประเภทต่าง ๆ เช่น เฟสบุ๊ก อินตราแกรม 2) เลือกใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นยานพาหนะในการเดินทางเนื่องจากการขับรถเป็นวิธีการเดินทางที่ปลอดภัยจากการติดเชื้อได้ดีกว่า 3) มีความใส่ใจ รับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น ให้ความสำคัญและคำนึงถึงความปลอดภัยต้องการสถานประกอบการที่ปฏิบัติตามมาตรฐาน SHA และเปิดรับช่องทางการชำระเงินในรูปแบบออนไลน์ (Salinee Tippeng, & Kul dara Peanjaroen, 2022) และ 4) ทั่วรู้คุณภาพกลุ่มเล็ก กล่าวคือ กลุ่มทั่วรู้คุณภาพจำนวนไม่มากที่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง เชื้อถือได้ และปลอดภัย ทำให้ผู้ดำเนินการทั่วรู้มีความมั่นใจในความปลอดภัยและสุขอนามัย (Thanasin Janthadech, 2021)

การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ นักท่องเที่ยวจะพักรวมกับเจ้าของบ้านหลังเดียวกัน โดยมีการจัดสรรพื้นที่บ้านพักเพื่อบริการนักท่องเที่ยวโดยคงความเป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมประจำถิ่น ภายใต้ศักยภาพและการยอมรับของชุมชน เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้แบบแผนวิถีชีวิต วัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างนักท่องเที่ยว เจ้าของบ้าน และคนในท้องถิ่น (Department of Tourism, 2015; Kriang Thiticharoenpom, 2002; Paradej Payakwichian, 2001) การพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อให้มีมาตรฐานพร้อมรองรับนักท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยววิถีใหม่ ควรให้ความสำคัญเรื่องมาตรฐานด้านสุขอนามัย สร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในชุมชนโฮมสเตย์ ดึงจุดเด่นหรืออัตลักษณ์ของชุมชนมาเพิ่มมูลค่าให้แก่โฮมสเตย์ไทย ผ่านการสร้างต้นแบบโฮมสเตย์ในด้านต่าง ๆ อาทิ ต้นแบบ Healthy Homestay: โฮมสเตย์ที่มีการจัดการและให้บริการที่เน้นด้านสุขภาพ

Eco - Friendly Homestay: โฮมสเตย์ที่มีการจัดการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม บ้านสวยด้วยอัตลักษณ์: โฮมสเตย์ที่สามารถสร้างอัตลักษณ์จากชุมชนให้น่าอยู่ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว (Ministry of Tourism and Sport, 2021)

โฮมสเตย์นครลำดวน บ้านดวนใหญ่ ตำบลดวนใหญ่ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ เป็นโฮมสเตย์แห่งแรกของจังหวัดศรีสะเกษที่ผ่านการรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย (Thailand Homestay Standard) จากกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ครั้งที่ 1 เมื่อปี พ.ศ. 2562 จำนวน 11 หลัง (Department of Tourism, 2020) และครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2565 จำนวน 14 หลัง 28 ห้อง สามารถรองรับนักท่องเที่ยวสูงสุดต่อครั้ง จำนวน 84 คน (Department of Tourism, 2023) เป็นโฮมสเตย์เชิงวัฒนธรรมสัมผัสวิถีชีวิตชาวกูยหนึ่งในชาติพันธุ์สี่เผ่าไทยศรีสะเกษ ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ไม่มีนักท่องเที่ยวมาใช้บริการในช่วงการแพร่ระบาด อย่างไรก็ตามโฮมสเตย์เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่กำลังเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันและตอบโจทย์การท่องเที่ยววิถีใหม่ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงการจัดการและการดำเนินการของโฮมสเตย์นครลำดวนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวภายใต้การท่องเที่ยววิถีใหม่ เพื่อพัฒนาศักยภาพโฮมสเตย์นครลำดวนสู่การรองรับการท่องเที่ยววิถีใหม่ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุขของชุมชน ความสุขและความประทับใจของนักท่องเที่ยว และส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของโฮมสเตย์นครลำดวน ตำบลดวนใหญ่ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์นครลำดวน ตำบลดวนใหญ่ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์นครลำดวน ตำบลดวนใหญ่ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ สู่การรองรับการท่องเที่ยววิถีใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) มีวิธีการเก็บข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถาม (Questionnaire) และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักท่องเที่ยวที่เข้าพักโฮมสเตย์นครลำดวน ตำบลดวนใหญ่ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ ในปี พ.ศ. 2562 จำนวน 352 คน (Nakhon Lamduan Homestay, 2020)

กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ได้แก่ 1) นักท่องเที่ยวผู้ใช้บริการโฮมสเตย์นครลำดวน จำนวน 187 คน โดยคำนวณจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโฮมสเตย์นครลำดวน ในปี พ.ศ. 2562 จำนวน 352 คน ใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1973) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ± 0.05 ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenient sampling) และ 2) ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และกลุ่มโฮมสเตย์นครลำดวน จำนวน 35 คน ใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกหน่วยงานในการประเมินศักยภาพโฮมสเตย์นครลำดวน ดังนี้ (1) มีพันธกิจในการส่งเสริมการท่องเที่ยว (2) มีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว และ (3) มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาโฮมสเตย์นครลำดวน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเชิงคุณภาพ จำนวน 17 คน ใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วย ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลควนใหญ่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 3 คน ภาคเอกชน ได้แก่ สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ และบริษัทวรรณนิภา ทราเวล จำกัด จำนวน 2 คน สถาบันการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตศรีสะเกษ และมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จำนวน 2 คน สมาชิกของกลุ่มโฮมสเตย์นครลำดวน จำนวน 5 คน และ นักท่องเที่ยวโฮมสเตย์นครลำดวน จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินศักยภาพโฮมสเตย์นครลำดวน (Questionnaire) 2) แบบสอบถามพฤติกรรมนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์นครลำดวน (Questionnaire) และ 3) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) รายละเอียดดังนี้

1. แบบประเมินศักยภาพโฮมสเตย์นครลำดวน (Questionnaire) ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ สังกัดหน่วยงาน และประสบการณ์การทำงานร่วม/เกี่ยวข้องกับโฮมสเตย์นครลำดวนเป็นเวลา กี่ปี ตอนที่ 2 ศักยภาพโฮมสเตย์นครลำดวน 10 ด้าน ได้แก่ ด้านที่พัก ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านสุขอนามัย และความปลอดภัย ด้านอสังหาริมทรัพย์ของเจ้าของบ้านและสมาชิก ด้านรายการนำเที่ยว ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม ด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์ และด้านการประชาสัมพันธ์ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ใช้วิธีคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์ (Item Object Congruence: IOC) เท่ากับ 0.90 แปลความว่าแบบสอบถามสามารถนำไปใช้ได้ จากนั้นนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด พบว่าได้ค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor loading) อยู่ระหว่าง 0.559 - 0.988 มีค่าเกินกว่า 0.4 และค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาร์ค (Cronbach's Coefficient Alpha) เท่ากับ 0.827 มีค่ามากกว่า 0.6 ขึ้นไป (Hair, Black, Babin, Anderson, & Tatham, 2006) แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือที่ใช้มีความน่าเชื่อถือ

2. แบบสอบถามพฤติกรรมนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์นครลำดวน (Questionnaire) ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์นครลำดวน ตอนที่ 3 ระดับความพึงพอใจต่อศักยภาพโฮมสเตย์นครลำดวน 10 ด้าน และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ใช้วิธีคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.91 จากนั้นนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด พบว่า ได้ค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor loading) อยู่ระหว่าง 0.514 - 0.972 มีค่าเกินกว่า 0.4 และค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาร์ค (Cronbach's Coefficient Alpha) เท่ากับ 0.842 มีค่ามากกว่า 0.6 ขึ้นไป (Hair et al., 2006) แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือที่ใช้มีความน่าเชื่อถือ

3. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ประเด็นเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์นครลำดวนสู่การรองรับการท่องเที่ยววิถีใหม่ ตามมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยเพื่อการท่องเที่ยว (SHA) ความต้องการของนักท่องเที่ยวและชุมชน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยใช้วิธีการตรวจในเชิงประจักษ์โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์ (Item Object Congruence: IOC) เฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.95 แปลความว่าแบบสัมภาษณ์สามารถนำไปใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

1. การตอบแบบประเมินศักยภาพโฮมสเตย์นครลำดวน โดยการลงพื้นที่พบกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) สมาชิกของกลุ่มโฮมสเตย์นครลำดวนทั้งหมดจำนวน 14 คน (Department of Tourism, 2023) และ 2) ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 21 คน รวมทั้งสิ้น 35 คน ระหว่างเดือนกันยายน - ตุลาคม พ.ศ. 2565 ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลที่ได้รวบรวมได้จากแบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ

2. การตอบแบบสอบถามพฤติกรรมและความต้องการ โดยใช้วิธีการลงพื้นที่แจกแบบสอบถาม การโทรศัพท์สอบถาม และการส่งลิงค์ให้ตอบแบบสอบถามผ่าน Line และ Facebook กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 187 คน ระหว่างเดือนกันยายน - ตุลาคม พ.ศ. 2565 ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลที่ได้รวบรวมได้จากแบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Collection) ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มีผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 3 คน ตัวแทนจากภาคเอกชน จำนวน 2 คน ตัวแทนจากสถาบันการศึกษา จำนวน 2 คน ตัวแทนสมาชิกของกลุ่มโฮมสเตย์นครลำดวน จำนวน 5 คน และตัวแทนนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์นครลำดวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 17 คน โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาศักยภาพโฮมสเตย์นครลำดวนและพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อโฮมสเตย์นครลำดวน จากนั้นทำการการสนทนากลุ่มประเด็นแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์นครลำดวนสู่การรองรับการท่องเที่ยววิถีใหม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ร้อยละ (Percentages) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแบบสอบถามศักยภาพโฮมสเตย์มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ดังนี้ ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับมาก 2.51 - 3.50 หมายถึง ปานกลาง 1.51 - 2.50 หมายถึง น้อย และ 1.00 - 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด (Boonchom Srisa - ard, 2011)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยการกำหนดกลุ่มคำที่มีลักษณะเนื้อหาเหมือนกันไว้ในกลุ่มเดียวกันและใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Researcher) โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยต่างแยกกันวิเคราะห์และนำมาสรุปร่วมกัน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาศักยภาพของโฮมสเตย์นครลำดวน ตำบลดวนใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ผู้ตอบแบบประเมินศักยภาพโฮมสเตย์นครลำดวนประกอบด้วย สมาชิกโฮมสเตย์นครลำดวน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 40 หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 37.14 และหน่วยงานเอกชนและสถาบันการศึกษาเท่ากัน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 11.43 โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาโฮมสเตย์ 3 - 5 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 37.14 5 ปีขึ้นไป จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 34.29 และ 1 - 2 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ผลการประเมินศักยภาพโฮมสเตย์นครลำดวน

ศักยภาพโฮมสเตย์นครลำดวน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ศักยภาพด้านที่พัก	4.43	0.66	มาก	7
2. ศักยภาพด้านอาหารและโภชนาการ	4.75	0.43	มากที่สุด	1
3. ศักยภาพด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย	4.39	0.48	มาก	8
4. ศักยภาพด้านอธยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิก	4.66	0.65	มากที่สุด	3
5. ศักยภาพด้านรายการนำเที่ยว	4.45	0.68	มาก	6
6. ศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.52	0.56	มากที่สุด	5
7. ศักยภาพด้านวัฒนธรรม	4.72	0.45	มากที่สุด	2
8. ศักยภาพด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์	4.36	0.63	มาก	10
9. ศักยภาพด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์	4.58	0.49	มากที่สุด	4
10. ศักยภาพด้านประชาสัมพันธ์	4.38	0.64	มาก	9
ระดับความคิดเห็นในภาพรวม	4.52	0.57	มากที่สุด	

ผลการประเมินศักยภาพโฮมสเตย์นครลำดวนใน 10 ด้าน 28 ตัวชี้วัดพบว่า โฮมสเตย์นครลำดวนมีศักยภาพทุกด้านโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.57) โดยด้านที่มีศักยภาพสูงสุด คือ ด้านอาหารและโภชนาการ ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.43) รองลงมา คือ ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.45) ด้านอธยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิก ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.65) ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.49) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.56) ด้านรายการนำเที่ยว ($\bar{X} = 4.454$, S.D. = 0.68) ด้านที่พัก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.66) ด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.48) ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.64) และด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

2. ผลการศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์นครลำดวน

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 187 คน พบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้าพักและใช้บริการของโฮมสเตย์นครลำดวนส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิง จำนวน 150 คน (80.21%) และเพศชาย จำนวน 37 คน (19.79%) มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี จำนวน 101 คน (54.01%) อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 34 คน (18.18%) 41 – 50 ปี จำนวน 19 คน (10.16%) 31 – 40 ปี จำนวน 17 คน (9.09) และ 18 – 30 ปี จำนวน 16 (8.56%) ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นชาวไทย (100%) มีสถานภาพโสด จำนวน 85 คน (45.45%) สมรส จำนวน 85 คน (45.45%) และหย่าร้าง จำนวน 17 คน (9.09%) มีระดับการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี จำนวน 102 คน (54.55%) รองลงมา ระดับมัธยมศึกษา / ประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 36 คน (19.25%) ปฐมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 17 คน (17.11%) และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 17 คน (9.09%) ประกอบอาชีพในกลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ ข้าราชการเกษียณอายุราชการและเกษตรกร มากที่สุด จำนวน 101 คน (54.01%) รับราชการ จำนวน 37 คน (19.79%) ค้าขาย / ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 33 คน (17.65%) และนักศึกษา จำนวน 16 คน (17.65%) มีรายได้อยู่ระหว่าง 15,000 – 25,000 บาท จำนวน 103 คน (55.08%) และมีรายได้น้อยกว่า 15,000 บาท จำนวน 84 คน (44.92%) ใช้จ่ายระหว่างเดินทางท่องเที่ยว น้อยกว่า 5,000 บาท จำนวน 132 คน (70.59%) และใช้จ่ายอยู่ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท จำนวน

55 คน (29.41%) ส่วนมากมาจากภาคเดียวกันคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 114 คน (60.96%) ภาคตะวันออก 48 คน (25.67%) ภาคกลาง 17 คน (9.09%) และภาคใต้ 8 คน (4.28%)

พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์นครลำดวนพบว่า ส่วนมากใช้เวลาในการพัก 2 วัน จำนวน 79 คน (42.25%) รองลงมา 1 วัน จำนวน 59 คน (31.55%) และ 3 วัน จำนวน 49 คน (26.20%) ตามลำดับ นักท่องเที่ยวส่วนมากเป็นเครือข่ายโรงเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งจะมีโครงการมาศึกษา ดูงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จัดโดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล จำนวน 129 คน (68.98%) รองลงมาเป็นมาท่องเที่ยวคนเดียวและกลุ่มเพื่อน จำนวนเท่ากัน คือ 17 คน (9.09%) มาเที่ยวเป็นครอบครัวจำนวน 16 คน (8.56%) และมาเที่ยวกับคู่รักคู่สมรส จำนวน 8 คน (4.28%) มีการจัดการเดินทางและการจองที่พักมากที่สุดในกลุ่มอื่น ๆ คือ การจัดการเดินทางโดย หน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐ จำนวน 137 คน (73.26%) จัดการเองทั้งหมด 34 คน (18.18%) และจัดการเอง ในเรื่องรายการนำเที่ยว จำนวน 16 คน (8.56%) มีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวมากที่สุดในข้ออื่น ๆ ได้แก่ การศึกษาดูงาน การพบปะเพื่อน การเข้าร่วมงานแต่งงาน งานบวช และงานศพ จำนวน 137 คน (40.18%) เพื่อเรียนรู้ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและสัมผัสวัฒนธรรม จำนวน 70 คน (20.53%) เพื่อเรียนรู้คุณค่าและ ชื่นชมความงามของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ จำนวน 51 คน (14.96%) เพื่อชื่นชมความงามและความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จำนวน 50 คน (14.66%) และเพื่อเข้าร่วมกิจกรรม เกี่ยวกับวิถีชีวิต ประเพณี และกิจกรรมงานประจำปีของจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 33 คน (9.68%) แหล่งข้อมูล ที่นักท่องเที่ยวใช้ในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ข้ออื่น ๆ หน่วยงานเครือข่ายโรงเรียน ผู้สูงอายุที่จัดโครงการศึกษาดูงาน จำนวน 120 คน (50.42%) สื่อสังคมออนไลน์และเว็บไซต์ จำนวน 67 คน (28.15%) และการบอกเล่าจากเพื่อน ครอบครัว คนรู้จัก จำนวน 51 คน (21.43%) นักท่องเที่ยวส่วนมาก มีระดับความพึงพอใจต่อการมาใช้บริการโฮมสเตย์นครลำดวนในระดับสูง “มีความสุขมากที่สุด” จำนวน 166 คน (88.77%) และมีความพึงพอใจปานกลาง “มีความสุขมาก” จำนวน 21 คน (11.23%)

นักท่องเที่ยวต้องการให้มีการปรับปรุงและมีข้อเสนอแนะสำหรับโฮมสเตย์วิถีใหม่ดังนี้ 1) ควรเพิ่ม กิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือทำร่วมกับคนในชุมชน เช่น การทำอาหารท้องถิ่น 2) ควรปรับปรุงบริเวณโดยรอบชุมชนให้สะอาดและเป็นระเบียบทั้งชุมชนมากยิ่งขึ้น 3) ควรจัดให้มีชุดเครื่อง นอนอย่างเพียงพอ เพราะบ้านพักบางหลังมีที่นอนและผ้าห่มไม่เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยวผู้เข้าพัก 4) ควรเลือกชุดเครื่องนอนที่นอนสบาย เนื่องจากเตียงนอนสปริงเวลานอนแล้วยุบตัวลงทำให้นักท่องเที่ยวนอน ไม่ค่อยหลับและปวดหลัง 5) ปรับปรุงห้องนอนให้มีสัดส่วนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการนอนรวมมากกว่า 3 คน ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความไม่สะดวกสบาย 6) ควรเพิ่มสื่อและช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้ 7) ปรับเพิ่มเมนูอาหารที่ทุกคนสามารถรับประทานได้ เช่น ต้มจืด แกงกะทิ เพราะนักท่องเที่ยวบางคนไม่ รับประทานปลาร้า และน้ำพริกสเผ็ด โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่มาจากภาคอื่น และ 8) ควรมีพาแลง (รับประทานอาหารเย็นร่วมกัน) และเพิ่มจำนวนชุดการแสดงเชิงวัฒนธรรมที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชน เพื่อเพิ่มความเพลิดเพลินและความสุขในการได้ชมการแสดงที่งดงามและไม่สามารถหาชมได้จากที่อื่น

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์นครลำดวน ตำบลดวนใหญ่ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ
สู่การรองรับการท่องเที่ยววิถีใหม่ จากการสนทนากลุ่มร่วมกับตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา สมาชิกกลุ่มโฮมสเตย์นครลำดวน และนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์นครลำดวน รวมทั้งสิ้น จำนวน

17 คน สามารถสรุปแนวทางในการพัฒนาโฮมสเตย์นครลำดวนสู่การรองรับการท่องเที่ยววิถีใหม่ได้ดังนี้ 1) การจัดการรายร่นำเที่ยว (Itinerary) น่าสนใจ หลากหลายรูปแบบ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างสรรค์เสริมสร้างประสบการณ์ที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น การทำอาหารท้องถิ่น บ้านพักทุกหลังควรมีกิจกรรมทำอาหารท้องถิ่นร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้านพัก การปลูกพืชตามฤดูกาล ปลูกหอมปลูกกระเทียม การสอนเสิร์ฟผ้าลายอัตลักษณ์ การประดิษฐ์เข็มกลัดดอกลำดวน ดอกไม้ประจำจังหวัดศรีสะเกษและดอกไม้สัญลักษณ์ประจำบ้านดวนใหญ่ พาแลงพร้อมการแสดงเชิงวัฒนธรรมที่สะท้อนถึงตัวตนของชุมชนหลากหลายชุดการแสดง จัดรายร่นำเที่ยวเชื่อมโยงกับกิจกรรมเทศกาลงานประเพณีของจังหวัดมำยงโฮมสเตย์นครลำดวน เช่น งานเทศกาลดอกลำดวนบานสืบสานประเพณีสืเผ่าไทศรีสะเกษ 2) การนำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เข้ามาใช้ในการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์โฮมสเตย์ให้มีประสิทธิภาพเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจน เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ เช่น ติดป้ายประชาสัมพันธ์ที่สนามบินอุบลราชธานี สถานีรถไฟจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อเพิ่มการรับรู้ข้อมูลการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว 3) การปรับปรุงและพัฒนาโฮมสเตย์ให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านสุขอนามัยเพื่อการท่องเที่ยว (Amazing Thailand Safety and Health Administration: SHA) ปรับปรุงบริเวณโดยรอบชุมชนให้สะอาดและเป็นระเบียบ มีแนวทางการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการจัดระบบดูแลความปลอดภัย 4) การสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน (Product Value Creation) โดยการนำเอาความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นมาจัดทำเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น โครงเครงกรอบหอมแดง โครงเครงกรอบกระเทียมพริกไทย ซึ่งหอมแดงและกระเทียมเป็นพืชเศรษฐกิจและนิยมปลูกกันมากในชุมชน ชุดผ้าพื้นเมืองจากผ้าทอลายลูกแก้ว เป็นต้น และ 5) ยกระดับที่พัก (Enhance accommodations) ด้วยอัตลักษณ์วัฒนธรรมเฉพาะถิ่น ให้มีความสวยงาม สะดวกสบาย และถูกสุขลักษณะ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์นครลำดวน อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ
สู่การรองรับการท่องเที่ยววิธีใหม่ (created on: January, 29 2023)

อภิปรายผลการวิจัย

โฮมสเตย์นครลำดวนมีศักยภาพที่โดดเด่นด้านอาหารและโภชนาการ ชุมชนใช้ภาชนะบรรจุอาหาร สะอาด ไม่มีคราบ กลิ่นคาวและกลิ่นอับ จัดวางใส่ในพาข้าว (สำหรับอาหาร) และปิดด้วยพลาสติกใสถนอมอาหาร ด้านวัฒนธรรม ชุมชนมีวัฒนธรรมการแต่งกายที่โดดเด่นด้วยผ้าทอลายลูกแก้วย้อมมะเกลือปักแล้วลายโบราณ การรำแม่สะเอ็ง มีวิถีชีวิตชุมชนที่มีเสน่ห์และดำเนินไปเป็นปกติ อาทิ การไหว้ศาลปู่ตา (ศาลที่คนในหมู่บ้าน เคารพนับถือ) ตักบาตรข้าวต้มใบมะพร้าว สักการะอนุสาวรีย์พระยาไกรภักดีศรีนครลำดวน (เจ้าเมืองคนแรกของ จังหวัดศรีสะเกษ) และด้านอัยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิก ให้การต้อนรับด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส พุดคุย และใส่ใจดูแลให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างดี สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พัทธราภรณ์ จันทระมาฏ (Patcharaporn Jantarakast, 2020) การบริหารจัดการที่พักแบบมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยในจังหวัดสระแก้ว มีศักยภาพมากที่สุดด้านอาหาร มีศักยภาพมากด้านอัยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน และ

ด้านวัฒนธรรม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศศิประภา พรหมทอง ปริญา กันหาสินธุ์ กนกกานดา ไต้จันทร์กรอง และสุชีรา สิ้นทรัพย์ (Sasiprapa Promthong, Parinya Kanhasin, Kanokkanda Taichankong, & Sucheera Sinsap, 2021) เรื่องการพัฒนารูปแบบโฮมสเตย์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวสะพานหินเชิงอนุรักษ์เพื่อรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยพบว่า มาตรฐานด้านอาหารมีผลการประเมินสูงสุด

ผลการศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวของโฮมสเตย์นครลำดวนพบว่านักท่องเที่ยวส่วนมากเป็นเครือข่ายโรงเรียนผู้สูงอายุ (68.98%) นิยมท่องเที่ยวเป็นกลุ่มขนาดกลาง 16 – 30 คน (47.06%) และการจัดการเดินทางโดยหน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐ (73.26%) มีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวมากที่สุดเพื่อการศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (40.18%) เรียนรู้ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและสัมผัสวัฒนธรรม (20.53%) เรียนรู้คุณค่าและชื่นชมความงามของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (14.96%) ชื่นชมความงามและความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (14.66%) และเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับวิถีชีวิต ประเพณี และกิจกรรมงานประจำปีของจังหวัดศรีสะเกษ (9.68%) แหล่งข้อมูลที่นักท่องเที่ยวใช้ในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวมากที่สุด คือ หน่วยงานเครือข่ายโรงเรียนผู้สูงอายุที่จัดโครงการศึกษาดูงาน (50.42%) สื่อสังคมออนไลน์และเว็บไซต์ (28.15%) และการบอกเล่าจากเพื่อน ครอบครัว คนรู้จัก (21.43%) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัญชลี สมใจ และพันธุ์วี ณ ลำพูน (Unchalee Somjai, & Panrawee Na Lamphoon, 2020) เกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการในเรื่องกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากที่สุดโดยเฉพาะมีความต้องการความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชื่นสมล บุนนาค (Chuensumon Bunnag, 2020) เรื่องการวิเคราะห์เส้นทางความต้องการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวไทยที่มีต่อรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในยุคดิจิทัลพบว่า นักท่องเที่ยวมีการเลือกแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก ไลน์ มากที่สุด และให้ความสำคัญกับปัจจัยในการเลือกแหล่งท่องเที่ยวด้านความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด

จากผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์นครลำดวนสู่การรองรับการท่องเที่ยววิถีใหม่สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) การจัดรายการนำเที่ยว (Itinerary) น่าสนใจ หลากหลายรูปแบบ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างสรรค์เสริมสร้างประสบการณ์ที่ดีแก่นักท่องเที่ยว 2) การนำเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เข้ามาใช้ในการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์โฮมสเตย์ให้มีประสิทธิภาพเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจน และเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ 3) การปรับปรุงและพัฒนาโฮมสเตย์ให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านสุขอนามัยเพื่อการท่องเที่ยว (Amazing Thailand Safety and Health Administration: SHA) 4) การสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน (Product Value Creation) โดยการนำเอาความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นมาจัดทำเป็นผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น และ 5) ยกระดับที่พัก (Enhance accommodations) ด้วยอัตลักษณ์วัฒนธรรมเฉพาะถิ่น ให้มีความสวยงาม สะดวกสบาย และถูกสุขลักษณะ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นริรัตน์ ธงภักดิ์ และโอชญญา บัวธรรม (Nareerat Thongphuk, & Ochanya Buatham, 2020) เรื่องแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกรณีศึกษา ย่านเมืองเก่าบ้านสิงห์ท่า อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร พบว่าสามารถเสนอแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์ของชุมชน โดยผู้ประกอบการจะต้องปรับปรุงที่พักของตนให้สะอาด ปลอดภัย ความเป็นเจ้าบ้านที่ดี มีรายการนำเที่ยวที่ทันสมัย อนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้มี

ความหลากหลาย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จูไรด์โน และจูไรด์โน (Guridno, & Guridno, 2020) เกี่ยวกับผลกระทบของโควิด-19: การท่องเที่ยวอินโดนีเซียในยุคปกติใหม่พบว่า องค์ประกอบทั้งหมดของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ การโรงแรม ธุรกิจท่องเที่ยว ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยว และสถาบันสนับสนุนอื่น ๆ จะต้องมีการปรับเปลี่ยนปฏิบัติเป็นมาตรฐานที่ต้องยึดถือในการให้บริการและบริการในทุกภาคส่วนของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันการกำกับดูแลอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะต้องสามารถเพิ่มประสิทธิภาพกลยุทธ์ทางการตลาดโดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีการสื่อสารสารสนเทศอย่างเต็มที่ ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในทุกภาคส่วนสามารถปรับให้เข้ากับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและธุรกิจระดับโลกได้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วริษา ต่างใจ สมิตรา เรืองพีระกุล และธัญยธรณ์ วราพงศ์พิศาล (Warisa Thangjai, Sumitra Ruengpeerakul, & Tunyathron Varapongpisan, 2022) เรื่องรูปแบบการท่องเที่ยวตามวิถีใหม่ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าการท่องเที่ยวตามวิถีใหม่ทำให้สถานที่ท่องเที่ยว สถานประกอบการ โรงแรมที่พัก ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า ร้านขายของที่ระลึก และร้านอาหาร มีการปรับตัวให้ได้มาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยเพื่อให้ได้รับตราสัญลักษณ์ SHA, SHA Plus หรือ SHA Extra Plus

งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าโฮมสเตย์นครลำดวนมีศักยภาพโดดเด่นด้านอาหารและโภชนาการ ด้านวัฒนธรรม และด้านอสังหาริมทรัพย์ นักท่องเที่ยวผู้ใช้บริการส่วนมากมีวัตถุประสงค์การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาดูงานและเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น สอบถามข้อมูลของโฮมสเตย์จากหน่วยงานภาครัฐและค้นหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์และเว็บไซต์ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาศักยภาพโฮมสเตย์นครลำดวนสู่การรองรับการท่องเที่ยววิถีใหม่ ได้แก่ การจัดรายการนำเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์เสริมสร้างประสบการณ์ หลากหลายรูปแบบ การนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าใช้ในการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ การปรับปรุงและพัฒนาโฮมสเตย์ให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านสุขอนามัยเพื่อการท่องเที่ยว (SHA Plus) องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้คือข้อมูลเชิงลึกศักยภาพโฮมสเตย์นครลำดวน พฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์นครลำดวน และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์นครลำดวนสู่การรองรับการท่องเที่ยววิถีใหม่ โดยกลุ่มโฮมสเตย์นครลำดวน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน/ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว สามารถนำข้อมูลไปใช้วางแผนพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวของกลุ่มโฮมสเตย์เพื่อเพิ่มรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยว กำหนดนโยบายและแนวทางในการวางแผนและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวของโฮมสเตย์นครลำดวนให้สอดคล้องกับศักยภาพของชุมชน นโยบายภาครัฐ และพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. โฮมสเตย์นครลำดวน บ้านดวนใหญ่ ตำบลดวนใหญ่ อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ สามารถพัฒนาศักยภาพตามข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศักยภาพโฮมสเตย์นครลำดวนสู่การรองรับการท่องเที่ยววิถีใหม่ เพื่อพัฒนาศักยภาพโฮมสเตย์ พัฒนาการตลาดให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายมากยิ่งขึ้น เพิ่มความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว เพิ่มรายได้ ความสุข และความยั่งยืนให้กับชุมชนโฮมสเตย์นครลำดวน
2. กลุ่มโฮมสเตย์และผู้ประกอบการที่พักอื่นๆ สามารถนำแนวทางการพัฒนาศักยภาพโฮมสเตย์นครลำดวน ไปปรับใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพโฮมสเตย์และที่พักเพื่อการรองรับการท่องเที่ยววิถีใหม่
3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อาทิ องค์การบริหารส่วนตำบลดวนใหญ่ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวังหิน สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดศรีสะเกษ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานสุรินทร์ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลศักยภาพโฮมสเตย์ ข้อมูลพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์

และแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์นครลำดวนสู่การรองรับการท่องเที่ยววิถีใหม่ เป็นฐานข้อมูลในการกำหนดนโยบาย แผนพัฒนาการท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์ต่อไป

4. กลุ่มโฮมสเตย์นครลำดวนควรทำงานบูรณาการร่วมกันกับภาคีเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบองค์รวม โดยเฉพาะกับภาคเอกชน อาทิ บริษัทนำเที่ยว สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ สมาคมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดศรีสะเกษ ฯลฯ เพื่อขยายกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น

References

- Boonchom Srisa-ard. (2011) *Introduction to research* (8th ed.). Bangkok: Suriyasan.
- Chuensumon Bunnag. (2020). An analysis of Thai tourists' needs and behavior paths towards creative tourism models in digital. *MUT Journal of Business Administration, Faculty of Business Administration, Mahanakorn University of Technology*, 17(2), 155 - 183.
- Department of Tourism. (2015). *Thailand homestay standard*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House.
- Department of Tourism. (2020). *Announcement from the department of tourism regarding the list of homestays certified by Thai homestay standards for the year 2019*. Bangkok: Department of Tourism.
- Department of Tourism. (2023). *Announcement from the department of tourism regarding the list of homestays certified by Thai homestay standards for the year 2022*. Bangkok: Department of Tourism.
- Guridno, E., & Guridno, A. (2020). Covid-19 impact: Indonesia tourism in new normal era. *International Journal of Management and Humanities*, 4(11), 31 - 34.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis* (6th ed.). New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Kışla, G. H., Türkcan, B., & Yenilmez, M. I. (2023). How COVID-19 has affected supply and demand within tourism industry. *Journal of multidisciplinary academic tourism*, 8(1), 39 - 49. doi: 10.31822/jomat.2023-8-1-39.
- Kriang Thiticharoenporn. (2002). Home stay: Chambre D' Hote. *Tourism Bulletin*, 21, July-September.
- Medaglia, J., Gardolinski, S., Reis, L.A.F., & Ignaszewski, S. (2021). Inovação, Hotelaria e Tendências: Um estudo introdutório. *Cenário – Revista Interdisciplinar em Turismo e Território, Brasília*, 9(3), 289 – 303. doi: 10.26512/REVISTACENARIO.V9I3.35753.
- Ministry of Tourism and Sport. (2021). *Tourism situation in December 2020*. Bangkok: Economics Tourism and Sports Division.
- Nakhon Lamduan Homestay. (2020). *Nakhon Lamduan Homestay performance report 2019*. Sisaket: Nakhon Lamduan Homestay.

- Nareerat Thongphuk, & Ochanya Buatham. (2020). Development guidelines for cultural tourism promotion: A case study of ban Singha tha old town, Mueang District, Yasothon Province. *Journal of Roi Et Rajabhat University, Roi Et Rajabhat University*, 14(3), 149 - 159.
- Paradej Payakwichian. (2001). Home Stay. *Osotho magazine*, 14, (10 May), 45 - 48.
- Patcharaporn Jantarakast. (2020). A study of the community potential in the management of Thailand homestay standards in Sa Kaew Province. *Journal of Management Science Review, Faculty of Management Science, Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University*, 22(1), 105 - 111.
- Salinee Tippeng, & Kul dara Peanjaroen. (2022). The behaviors and need of tourists travelling in Songkhla province after the Covid-19 crisis. *Journal of Liberal Art of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi*, 4(3), 428 - 442.
- Sasiprapa Promthong, Parinya Kanhasin, Kanokkanda Taichankong, & Sucheera Sinsap. (2021). The development of homestay model of community enterprise for stone bridge ecotourism to certify Thai homestay standards. *Journal of Management Science Udon Thani Rajabhat University*, 4(4), 71 - 83.
- Suwimol Chanthothai, Khewika Sukiam, & Nuchpravee Likitsarun. (2022). Tourism management guideline in new normal for sustainable tourism of e-tong village, Pilo Subdistrict, Thong Pha Phum District, Kanchanaburi Province. *Journal of Liberal Arts and Service Industry, Kasetsart University*, 5(2), 315-333.
- Thanasin Janthadech. (2021). The new way of Thailand new normal tourism. *Suratthani Rajabhat Journal, Suratthani Rajabhat University*, 8(2), 1 - 16.
- Unchalee Somjai, & Panrawee Na Lamphoon. (2020). Behaviors and needs of tourists toward cultural tourism in Bangchalong Sub-District, Bangpli District, Samutprakan Province. *Liberal Arts Review, Faculty of Liberral Arts, Huachiew Chalermprakiet University*, 15(2), 13 - 27.
- Vourdoubas, J. (2023). The impacts of covid-19 pandemic on tourism industry in the island of Crete, Greece. *European Journal of Humanities and Social Sciences*, 3(3), 72 - 80. doi: 10.24018/ejsocial.2023.3.3.449.
- Warisa Thangjai, Sumitra Ruengpeerakul, & Tunyathron Varapongpisan. (2022). Tourism patterns of new normal in Ayutthaya province. *Journal of Liberal Art of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi*, 4(2), 281-292.
- Yamane, T. (1973). *Statistics an introductory analysis*. New York: Harper & Row.

Received: June 20, 2024

Revised: July 14, 2024

Accepted: July 16, 2024